

STANDARDY
OCHRONY

dzieci

FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIĘ

**Основні принципи захисту дітей
від жорстокого поводження
в місцях тимчасового
перебування під час
гуманітарній кризі**

Зміст

3 / Вступ

4 / Принцип 1. Установа/організація забезпечує перевірку осіб, які працюють з дітьми, та гарантує, що вони знають правила безпечних стосунків з дітьми

4 / 1. Перевірка осіб, які працюють з дітьми

5 / 2. Принципи безпечного контакту з дітьми

5 / 3. Поведінка та методи, які очікуються від усіх співробітників і волонтерів

5 / 4. Поведінка та практики, неприйнятні для працівників та волонтерів

7 / Принцип 2. В установі/організації розроблено процедуру втручання у разі підозри на насильство над дитиною. Усі, хто працює з дітьми, ознайомлюються з процедурою.

7 / Порядок втручання при підозрі про загрозу безпеці дитини

11 / Схеми втручання у випадку підозри жорстокого поводження з дитиною з боку сторонніх людей

12 / Схема втручання у разі підозри у жорстокому поводженні з дитиною з боку неповнолітнього

13 / Схеми втручання у випадку підозри жорстокого поводження з дитиною з боку батька/опікуна

14 / Схема втручання у випадку підозри, що дитина перебуває на території Республіки Польща без нагляду дорослих

15 / Правила безпечного спілкування з дітьми – плакат

16 / Додаток 1. Декларація про несудимість та зобов'язання дотримуватися основних принципів захисту дітей (зразок)

17 / Додаток 2. Обсяг даних про співробітників / волонтерів, які необхідно перевірити в Реєстрі сексуальних злочинців

18 / Додаток 3. Повідомлення про підозру у скоєнні злочину (зразок)

19 / Додаток 4. Зразок заяви до суду про призначення тимчасового опікуна українській дитині без супроводу

20 / Додаток 5. Зразок заяви про перевірку становища дитини/сім'ї

Фонд «Даємо дітям силу» | вул. Доблесь 59 (Walczych 59) | 03-926 Варшава (Warszawa)

With support from
**Radio +
hjälp**

Проведена акція в рамках проекту «Підтримка дітей, підлітків та молоді біженці з України в Польщі через захист дітей та навчання» з коштів Plan International, пожертвуваних Disaster Emergency Комітет. вище організації не несуть відповідальності за представлені речі зміст

Вступ

Гуманітарні кризи, пов'язані з війною, становлять ряд ризиків для дітей: від жорстокого поводження з боку най-

ближчого дорослого оточення, котрі і самі стикаються з багатьма викликами та перебувають в ситуаціях з високим рівнем стресу, до насильства та зловживань з боку третіх осіб, які використовують важке становище дитини та нижчий рівень захисту і уважності з боку опікунів.

Немає точних даних про відсоток дітей-біженців, які зазнають шкоди від своїх родичів або третіх осіб. Проте, різні дослідження показують, що він дуже високий – до 54% дітей із досвідом біженців є жертвами насильства, в тому числі 20% дітей зазнають сексуального насильства. Особливо наражаються на небезпеку діти без супроводу.

В пошуках захисту від небезпек війни, до Польщі щодня приїжджають тисячі дітей з опікунами, а також діти без належного офіційного супроводу. Завдяки великій мобілізації суспільства, неурядових організацій та органів місцевого самоврядування вони знаходять притулок, засоби до існування, турботу і увагу. Ми повинні зробити все можливе, щоб під час кризи біженців, уникнути зловживань, а діти не зазнали насильства.

Принципи надають рішення для покращення безпеки дітей та вказують, як визначити ситуації, де можливе виникнення ризику жорстокого ставлення до дитини. Принципи містять положення, яких повинні дотримуватися всі працівники та волонтери відповідних організацій/установ. Організація/установа несе відповідальність за те, щоб усі особи, які беруть участь у її діяльності та мають контакти з дітьми, знали, розуміли та погодилися (також офіційно приймаючи документ) дотримуватися Принципів.

Основні принципи захисту дітей з досвідом біженства у місцях тимчасового перебування стосуються:

1. Перевірки та підготовки працівників та волонтерів, які контактують з дітьми.
2. Втручання у разі підозри, що дитина зазнає жорстокого поводження.

Рішення, представлені нижче, можуть бути адаптовані в кожній установі/організації з урахуванням специфіки та потреб.

Яка мета Принципів?

Метою цих Принципів є захист дітей із досвідом біженства в місцях тимчасового перебування.

Для кого призначені Принципи?

Правила розраховані на організації/установи, співробітників, соратників та волонтерів, які мають безпосередній контакт з дітьми біженцями в місцях тимчасового перебування.

Що таке тимчасові місця проживання?

Це місця, де перебувають діти в очікуванні постійного місця проживання. Нерідко в цей час вони знаходяться під опікою третіх осіб. Це пункти прийому, тимчасові колективні житла (наприклад, гуртожитки, готелі, бази відпочинку, паломницькі будинки тощо). Це також місця, де спонтанно організуються різноманітні форми проведення часу дітей із досвідом біженства, часто без нагляду опікунів. Положення цього документа також поширюються на організації, які координують проживання в приватних будинках і квартирах польських сімей.

Як «дитина» визначається в Принципах?

Дитина – будь-яка особа віком до 18 років.

Що таке жорстоке поводження з дітьми?

Жорстоке поводження з дитиною – це всі форми фізичного та психологічного насильства, в тому числі сексуального. Також нехтування правилами гігієни, побутового обслуговування з боку відповідальних осіб.

1 Jud, A., Pfeiffer, E., Jarczok, M. (2020): Епідеміологія насильства щодо дітей у міграції. Систематичний огляд літератури, з дітьми та нехтування, 108 (2020)

Принцип 1.

Установа/організація забезпечує перевірку осіб, які працюють з дітьми, та гарантує, що вони знають правила безпечних стосунків з дітьми

1. Перевірка осіб, які працюють з дітьми

Перший етап гуманітарної кризи, спричиненої війною, є часто пов'язаний з діяльністю персоналу та волонтерів в режимі “всі руки на палубі”, коли всі роблять все і немає чіткого розподілу обов'язків.

Цей етап необхідно пройти, щоб взяти під контроль ситуацію та діагностувати потреби. Якнайшвидше його потрібно замінити плановими заходами, які у фокусі будуть мати безпеку дітей.

Деякі люди, які приходять на роботу з дітьми, можуть становити для них ризик. Організації/установи, що утримують місця тимчасового перебування, або працюють у їхньому приміщенні, діють на основі громадської довіри та зобов'язані захищати дітей.

Тому кожна організація/установа, що організовує роботу з дітьми в місцях тимчасового перебування, має запровадити процедуру перевірки персоналу та волонтерів перш ніж дозволити їм вступити в контакт з дітьми. У разі роботи чи волонтерської діяльності, організованої установою, неурядовою організацією чи іншим суб'єктом, до того, як люди, які претендують на роботу, почнуть працювати, особа, відповідальна за цей вид діяльності:

1. реєструє працівника/ волонтера,
2. отримує від нього декларацію про належну поведінку, за злочини проти статевої свободи та пристойності та злочини, спричинення шкоди неповнолітньому та про відкриття проти нього кримінальних та дисциплінарних проваджень. Також повідомляє працівника/волонтера про кримінальну відповідальність за подання неправдивої декларації.

Зазначені вище декларації також мають бути стягнені з осіб, які надають квартиру/кімнату українським сім'ям.

Крім того, працівник/волонтер перед початком роботи/волонтерства знайомиться з основними правилами спілкування з дітьми (обговорюються далі в документі) та підписує декларацію про зобов'язання їх дотримуватися. Зразок зазначених вище заяв наведено у **Додатку 1**.

Якщо робота/добровольча служба стосується діяльності, пов'язаної з вихованням, навчанням, відпочинком, лікуванням чи доглядом за неповнолітніми, то відповідно до ст. 21 Закону про протидію загрозам сексуальних злочинів, організатор роботи / волонтерства зобов'язаний перед укладенням договору перевірити працівника/волонтера в Реєстрі сексуальних злочинців (реєстрі з обмеженим доступом) та в Реєстрі осіб, щодо яких Державна комісія в справах розслідування випадків діяльності, спрямованої проти сексуальної свободи та пристойності щодо неповнолітніх віком до 15 років, уже винесла постанову про внесення до Реєстру. Перевірка в реєстрі осіб, які були звинувачені в скоєнні злочинів проти дітей, оформлюється роздруківкою зворотного зв'язку, що формується з Реєстру. Внесення до Реєстру забороняє початок роботи / ведення волонтерської діяльності. Дані про працівника, які необхідно перевірити в Реєстрі, наведено в **додатку 2**.

Вищезазначені документи зберігаються в документації працівника/волонтера і залишаються в установі/організації, що організовує роботу/волонтерство.

2. Принципи безпечного контакту з дітьми

Головним принципом усіх заходів, які здійснюються працівниками та волонтерами, котрі мають безпосередній контакт з дітьми в умовах гуманітарної кризи – це дії виключно в інтересах дитини.

Співробітники та волонтери ставляться до дитини з повагою, враховують її гідність та потреби. Неприпустимо, щоб працівники та волонтери використовували будь-які форми насильства щодо дитини. Співробітники та волонтери, маючи на меті ці цілі, діють у межах чинного законодавства, внутрішнього розпорядку організації/установи та своїх компетенцій.

3. Поведінка та методи, які очікуються від усіх співробітників і волонтерів

1. У спілкуванні з дітьми будьте терплячі. Зважайте, що діти, які постраждали від воєнної травми, можуть виявляти страх, гнів, байдужість та виражати інші важкі емоції, які виникають у результаті їхнього переживання.
2. Уважно слухайте дітей і дайте їм відповіді згідно до їх віку та ситуації. Спілкуючись з дитиною, намагайтеся тримати обличчя на одному рівні з обличчям дитини.
3. Запевніть дітей, що, якщо вони відчують себе незручно через ситуацію, поведінку чи слова, вони можуть сказати вам або призначеній особі (див. Принцип 2 – Втручання) і можуть очікувати відповідної реакції та/або допомоги.
4. Цінують та поважайте внесок дітей у проведених заходи, активно залучайте їх та однаково ставтесь до них, незалежно від їхньої статі, сексуальної орієнтації, фізичної форми чи інвалідності, соціального, етнічного, культурного, релігійного статусу та світогляду. Уникайте віддавати перевагу конкретним дітям.
5. Приймаючи рішення щодо дитини, дайте їй знати про це та враховуйте її очікування.
6. Переконайтеся, що ви перебуваєте в зоні зору або чутності інших співробітників і волонтерів, коли ви поймаєте участь у заходах з дітьми. У виняткових і виправданих ситуаціях, коли вам потрібно побути наодинці з дитиною, завжди повідомляйте про це інших співробітників і волонтерів, а також повідомляйте їм, де саме ви будете перебувати з дитиною.
7. Якщо для захисту дитини необхідно відмовитися від правила конфіденційності, поясніть це дитині якомога швидше.
8. Уникайте непотрібного ризику. Працюючи з дітьми, переконайтеся, що обладнання та аксесуари використовуються за призначенням, що оточення є безпечним (зверніть увагу на безпеку вікон і сходів, обмежений доступ до інтенсивних доріг, відкритих водойм тощо)

4. Поведінка та практики, неприйнятні для працівників та волонтерів

1. Ви не повинні кричати, соромити, принижувати, ігнорувати чи ображати дитину.
2. Не можна бити, шарпати, штовхати або будь-яким чином порушувати фізичну цілісність дитини.

3. Ви не повинні мати жодних романтичних чи сексуальних стосунків з дитиною або робити невідповідні пропозиції дитині. Це включає коментарі сексуального характеру, жарти, жести та поширення еротичного та порнографічного вмісту у будь-якій формі.
4. Не дозволяється записувати зображення дитини (зйомка, запис голосу, фотографування). Це також стосується дозволу третім особам записувати зображення дітей.
5. Ви не маєте права запрошувати дітей у свою приватну квартиру / будинок або зустрічатися з ними в неробочий час. Сюди також входять контакти з дітьми через приватні канали зв'язку (приватний телефон, електронна пошта, миттєві повідомлення, профілі в соціальних мережах) та надання власної особистої інформації.
6. Ви не повинні пропонувати своїм дітям алкоголь, тютюн або заборонені речовини, а також вживати їх у присутності дітей.
7. Не встановлюйте з дитиною будь-який інший, крім необхідного, фізичний контакт. Особливо це стосується допомоги дитині одягатися і роздягатися, їсти, вмиватися, переодягатися, користуватися туалетом і спати з дитиною в одному ліжку або кімнаті. Переконайтеся, що в виняткових випадках вам допомагає особа з організації/установи. Якщо догляд та гігієнічний догляд за дітьми входить у ваші обов'язки, вам дадуть необхідні вказівки.
8. Якщо ви стали свідком неналежної поведінки зі сторони дорослих чи інших дітей, обов'язково повідомте про це особу відповідальну за організацію/установу та/або дотримуйтеся відповідної процедури втручання.

Принцип 2.!

В установі/організації розроблено процедуру втручання у разі підозри на насильство над дитиною. Усі, хто працює з дітьми, ознайомлюються з процедурою.

Діти з досвідом біженців можуть зазнавати шкоди з боку опікунів, членів сім'ї, співробітників і волонтерів та третіх осіб. Співробітники та волонтери, які працюють з дітьми в місцях тимчасового проживання, можуть стати свідками жорстокого поводження з дітьми. Також їх можуть повідомити про випадки жорстокого поводження з дітьми на підставі різноманітних симптомів (поведінка, зовнішній вигляд, стан здоров'я).

У будь-якій ситуації маючи факти або підозри, що дитина зазнала жорстокого поводження, необхідно вжити адекватних заходів для забезпечення її безпеки. Дуже важливо, щоб організація/установа розробила чітку процедуру, яка показуватиме, як крок за кроком має діяти людина, яка підозрює жорстоке поводження з дітьми. Знання принципів втручання співробітниками/волонтерами значно підвищує ймовірність їхньої реакції в ситуації жорстокого поводження з дітьми.

Нижче наведено приблизну процедуру втручання, яку можна адаптувати в кожній установі/організації, враховуючи її специфіку та потреби. Процедура передбачає втручання у разі підозри жорстокого поводження з дітьми в установі/організації з боку третіх осіб, таких як волонтери, працівники, батьки, законні опікуни та неповнолітні.

Важливо, щоб у кожній установі/організації була визначена особа, відповідальна за захист дітей, котрій як підопічні, так і працівники/волонтери зможуть повідомити про будь-які тривожні ситуації.

Порядок втручання при підозрі про загрозу безпеці дитини

§ 1

Загальні принципи

1. Загроза безпеці дітей може мати різні форми, використовуючи різні засоби контакту та спілкування. Для цілей дотримання Принципів була прийнята така класифікація загроз безпеці дітей:
  - а) вчинено злочин чи спричинено шкоду дитині (наприклад, сексуальне насильство, жорстоке поводження з дитиною);
  - б) вчинено інші некримінальні форми насильства, наприклад, крики, фізичні покарання та приниження.
  - в) життєво важливі потреби дитини були занедбані (наприклад, пов'язані з харчуванням, гігієною чи здоров'ям);
  - г) дитина перебуває в Польщі без нагляду дорослих

2. Для цілей цього документа процедури втручання у разі підозри нанесення шкоди дитині виділяють:
  - а) Треті сторони, такі як волонтери, працівники та співробітники житла та інших допоміжних установ;
  - б) неповнолітні;
  - в) дорослі близькі до дитини, батьки, законні або фактичні опікуни (тимчасові опікуни).
3. Для цілей цього документа під поняттям працівника розуміється також співробітники установи/організації незалежно від форми співпраці (волонтер чи особи, які працюють за цивільно-правовими відносинами).
4. Для цілей цього документа під поняттям місця тимчасового перебування розуміється будь-яке місце, де біженець перебуває для короткострокового або довгострокового перебування, незалежно від його правової форми.
5. Якщо в документі йдеться про суд з питань сім'ї, це означає районний суд, суд у справах сім'ї та неповнолітніх, зазвичай розташований у місті чи районі, де проживає дитина, або в сусідньому районі. У разі виникнення проблем із визначенням компетенції суду, зверніться до розпорядження Міністра юстиції щодо визначення місць та районів юрисдикції апеляційних судів, обласних та районних судів та обсягу справ, які розглядаються, наявних за адресою: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001269/O/D20211269.pdf>
6. Місцевий компетентний центр соціального забезпечення слід розуміти як центр, розташований у районі, в якому проживає дитина.
7. Повідомлення про можливість ....., яка проживає за адресою: ..... (дані, що дозволяють ідентифікувати дитину: ім'я та прізвище, адреса проживання/перебування, дані батьків/опікунів)

Запит на перевірку становища дитини

Прошу перевірити становище неповнолітнього ..... (дані, що дозволяють ідентифікувати дитину, наприклад ім'я та прізвище дитини, імена

8. **Відповідальним за проведення втручання** є особа, яка відповідає за допоміжну установу. Якщо в установі функціонує кілька довідкових пунктів, то відповідальним за проведення втручання є особа, відповідальна за пункт, де було виявлено жорстоке поводження з дитиною.
9. **Співробітники та партнери організацій/установ**, які отримали дані про жорстоке поводження, зобов'язані не розголошувати їх третім особам, за винятком уповноважених служб.
10. Під поняттям **втручанням** розуміють вчинення дій, спрямованих на забезпечення безпеки дитини (залежно від ситуації, це може бути бесіда з батьками/опікунами або повідомлення в установу, зазначену в пунктах нижче).

§ 2

Шкода від третіх осіб

1. У разі підозри на спричинення шкоди третьою особою (волонтером/співробітником), цю особу слід негайно відсторонити від роботи з дітьми до вирішення питання.
2. У разі загрози життю чи здоров'ю дитини працівник/волонтер, який дізнався про це, повинен негайно повідомити особу, відповідальну за проведення втручання. Ця особа повідомляє поліцію, зателефонувавши за номером екстреної допомоги 112 або 997 та надавши особисті дані, дані дитини, місце перебування дитини та опис обставин справи. Якщо немає можливості

- зв'язатися з особою, відповідальною за проведення втручання, працівник/волонтер повідомляє сам та надсилає письмову інформацію особі, відповідальній за проведення втручання.
3. Якщо працівник підозрює, що дитина стала жертвою злочину торгівлі людьми, він повинен застосувати процедуру з абз. 2 або зателефонувати за номером +48 664 974 934 або надіслати електронного листа на адресу: handelludzmi@policja.gov.pl. За вказаним номером та електронною адресою ви можете повідомити про проблему анонімно. У випадках, що потребують негайного реагування (наприклад, коли дитина подорожує разом із зловмисником), телефонуйте за номерами екстреної допомоги 112 або 997 (!). Більше інформації можна знайти на веб-сайті: <https://www.gov.pl/web/handel-ludzmi>.
  4. У разі вчинення проти дитини іншого злочину працівник/волонтер повідомляє про підозру особі, відповідальній за проведення втручання, яка готує повідомлення про можливість вчинення злочину та передає його до місцевої компетентної поліції або прокуратури. Зразок повідомлення наведено у **додатку No 3**.
  5. Якщо працівник заподіяв інші злочини щодо дитини, крім нанесення шкоди, особа, відповідальна за проведення втручання, повинна вивчити всі обставини справи, зокрема, вислухати підозрюваного насильника(ів), дитину та інших свідків інциденту.

У ситуації, коли порушення добробуту дитини є суттєвим, зокрема, коли має місце дискримінація або порушення гідності дитини, особа, яка здійснює втручання, повинна розглянути питання про припинення правовідносин з особою, яка вчинила насильство, або рекомендувати таке рішення для керівництва цієї особи.

Якщо працівник, який заподіяв шкоду, працює в установі, то рекомендується заборонити йому вхід на пункт і, при необхідності, розірвати договір із співпрацюючою установою.

§ 3

Жорстоке поводження неповнолітньою особою

1. У разі підозри на заподіяння шкоди дитині іншою дитиною, яка проживає за місцем тимчасового перебування, необхідно провести бесіду з батьками/опікунами підозрюваної дитини та з іншою дитиною, якщо його психофізичний розвиток дозволяє це. З батьками/опікунами дитини, слід розробити план відновлення. З батьками/опікунами дитини, яка піддається насильству, слід розробити план, щоб забезпечити його безпеку включаючи способи ізоляції їх від джерел небезпеки.
2. Усіма можливими засобами слід гарантувати, що батьки/опікуни, інші дорослі чи інші діти не завдають шкоди дитині, котру підозрюють у заподіянні шкоди іншій дитині. Якщо такі обставини підтверджуються, перейдіть до процедури, описаної в § 4.
3. Якщо підозрюваною є дитина віком від 13 до 17 років і її поведінка є кримінальним злочином. Тоді вам слід поговорити з батьками дитини, яка потерпіла від насильства та агресора, та повідомити місцевий компетентний сімейний суд або поліцію шляхом письмового повідомлення.
4. Якщо підозрюваним є дитина віком від 17 років і його поведінка є злочином, то відповідну місцеву поліцію або прокуратуру необхідно повідомити шляхом письмового повідомлення.

§ 4

Шкода, заподіяна батьками або законним чи фактичним опікуном

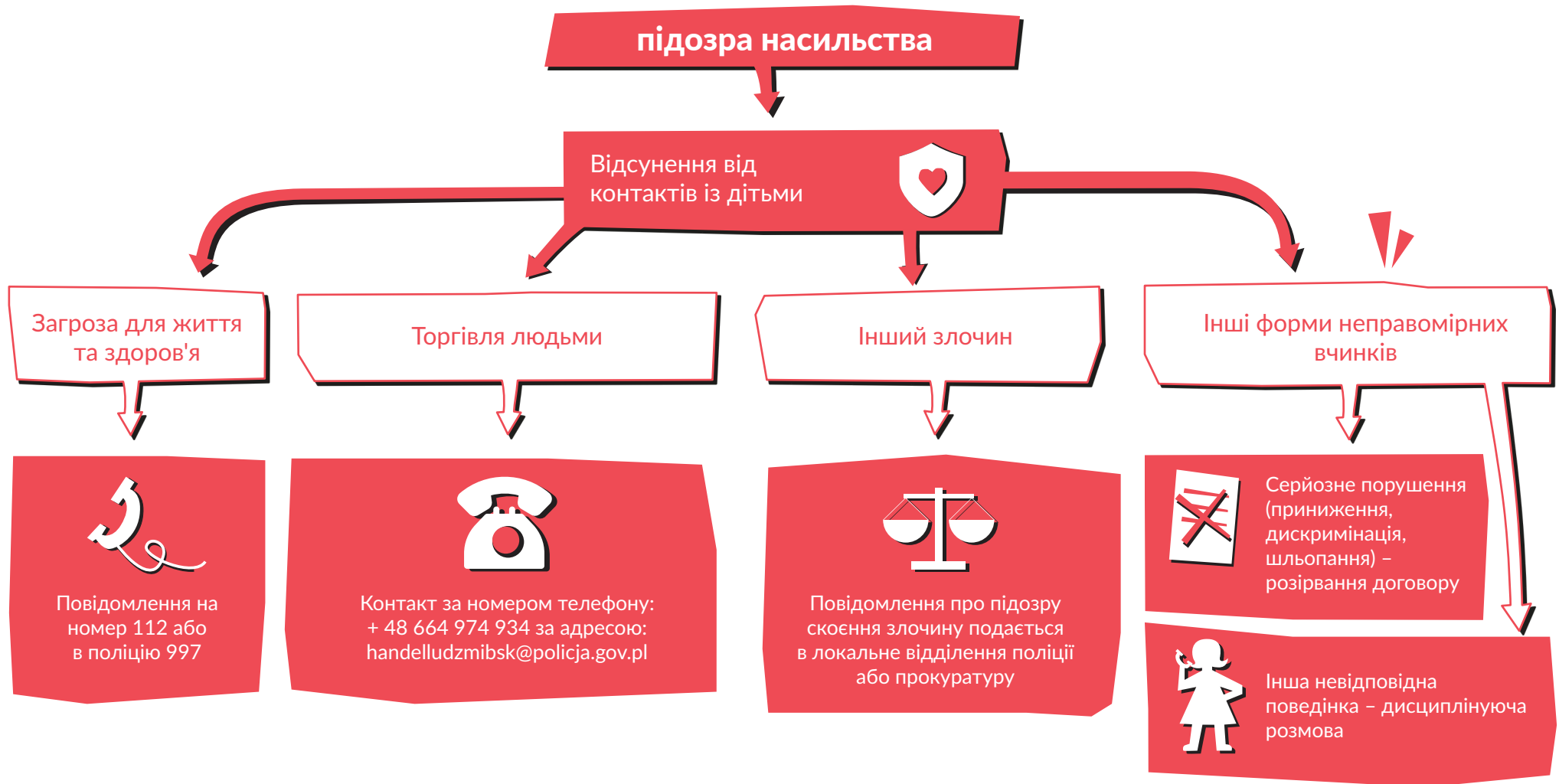
1. У разі підозри у вчиненні злочину на шкоду дитині одним із батьків або законних/фактичних опікунів, необхідно надіслати письмове повідомлення та надіслати місцевий компетентний орган поліції.
2. Якщо є підозра, що батьки або опікуни дитини нехтують її психофізичними потребами або сім'я неефективна у вихованні (наприклад, дитина одягнена в невідповідний погоду одяг, покидає місце проживання без нагляду дорослих, батьки кричать до дитини, батьки застосовують фізичні покарання, які не є злочином, тоді слід поговорити з батьками, про неправильність їх поведінки і, по можливості, порекомендувати їм звернутися до психолога. У ситуації матеріальної занедбаності, ви повинні переконатися, що батьки отримали відповідну соціальну підтримку або направити його за нею.
3. Якщо батьки не співпрацюють, слід повідомити про ситуацію письмово або електронною поштою у відповідний центр соціального захисту населення, надавши свої дані, дані дитини та, по можливості, якомога більше деталей справи (включно дані опікунів, які вчиняють зловживання). Центр соціального захисту населення має розпочати процедуру «Блакитної картки» та, за потреби, розпочати соціальну роботу з родиною.

§ 5

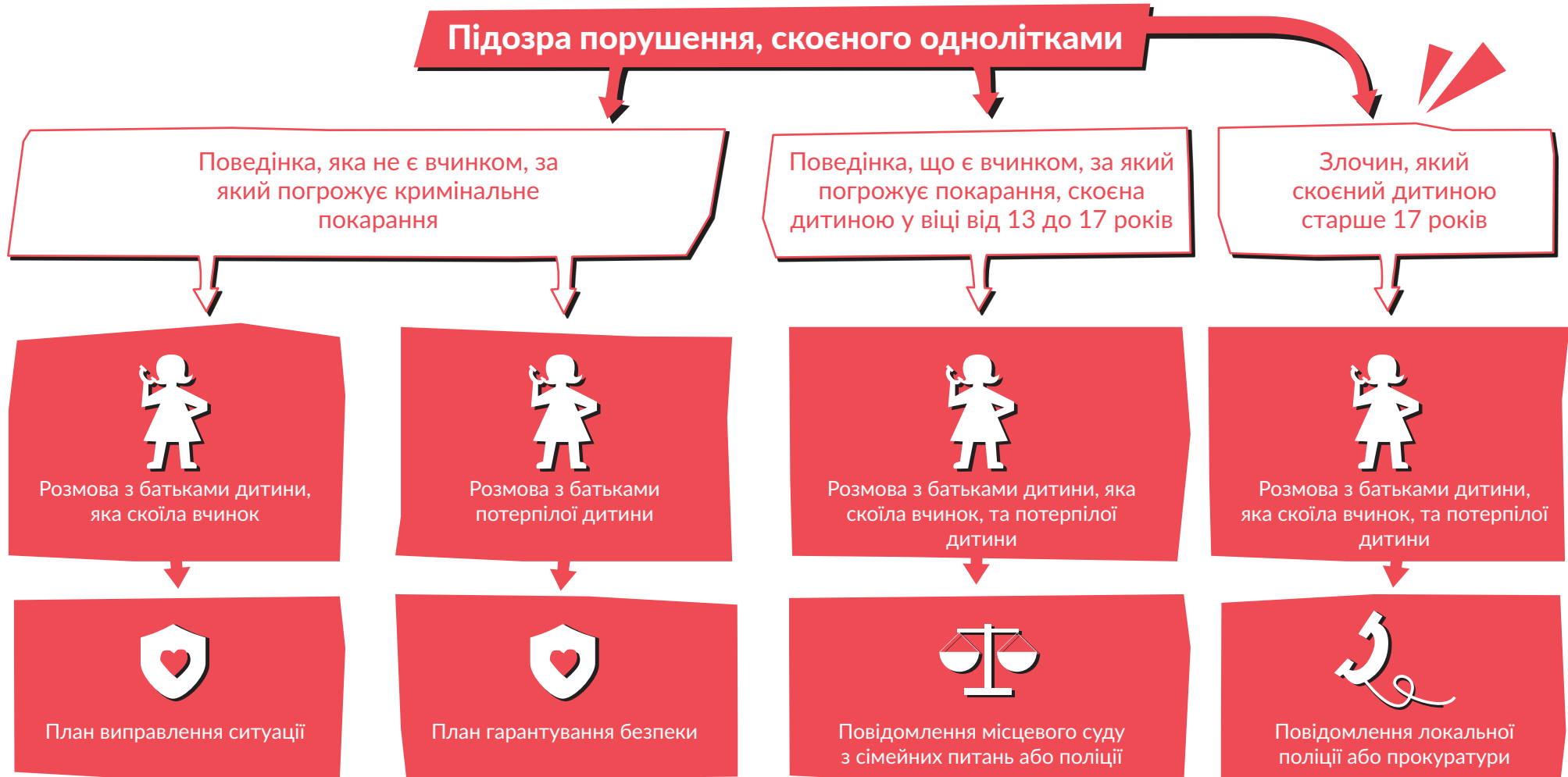
Перебування дитини на території Республіки Польща (РП) без догляду дорослих

1. Коли є підозра, що дитина перебуває на території Республіки Польща без піклування, слід забезпечити безпеку та її основні потреби (їжа, одяг), завадити йому втекти, а потім повідомити місцевий компетентний сімейний суд та компетентний центр соціального захисту населення про те, що дитина перебуває без супроводу. Інформація повинна бути, якщо можливо, в письмовій формі.
2. Якщо про дитину без супроводу повідомляє працівник кваліфікованого закладу соціального захисту, в якому проживає дитина, працівник такого закладу може зазначити свої дані центру соціального захисту як кандидата на посаду тимчасового опікуна дитини.
3. Про відповідний спосіб забезпечення безпеки дитини вирішуватиме сімейний суд. До винесення рішення дитині слід дозволити перебувати на пункті.
4. Якщо вам стало відомо, що дитина перебуває в Республіці Польща під опікою дорослої особи, яка не є родичем, піклування якої не санкціоновано законом, то ви повинні пояснити цій особі, що таке інститут тимчасового опікуна, та повідомити про цей факт компетентний центр соціального захисту населення для подання центром заяви до сімейного суду про призначення цієї особи тимчасовим опікуном.
5. Якщо ви турбуєтеся про дитину і не знаєте, що робити, зателефонуйте за номером 800 100 100, яким керує Fundacja Dajemy Dzieciom Się. Фонд надає інформацію польською та російською мовами. Детальніше: 800100100.pl

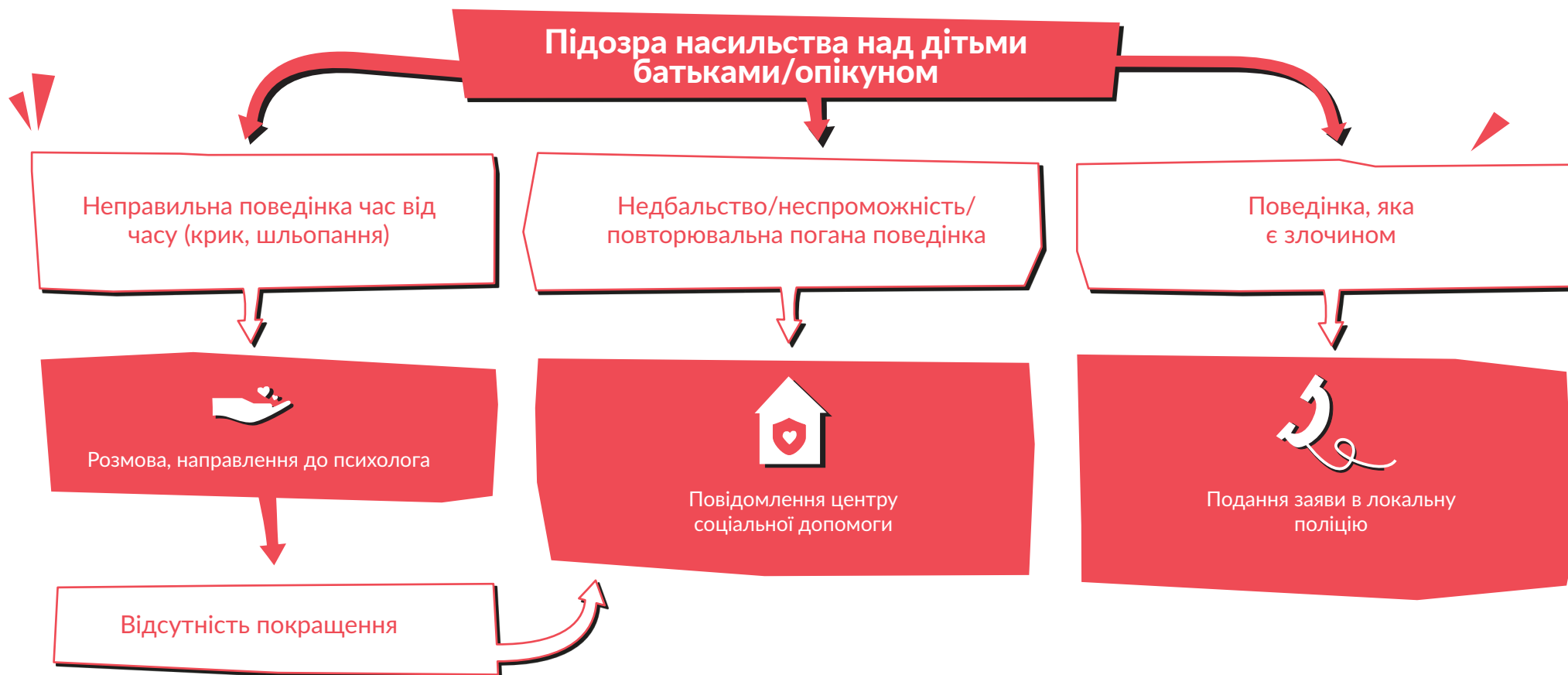
Схеми втручання у випадку підозри жорстокого поводження з дитиною з боку сторонніх людей

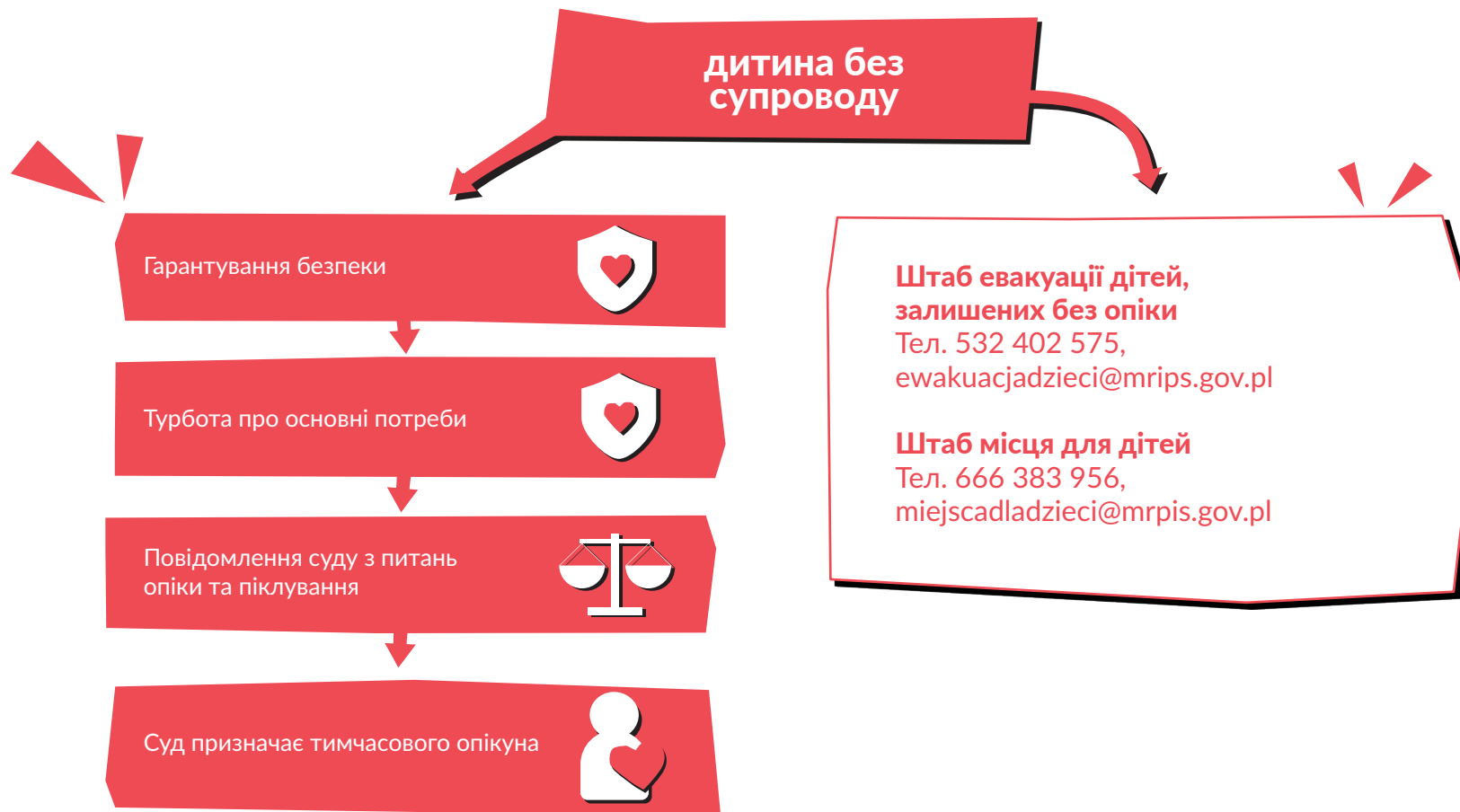
Схема втручання у разі підозри у жорстокому поводженні з дитиною з боку неповнолітнього

Схеми втручання у випадку підозри жорстокого поводження з дитиною з боку батька/опікуна

Схема втручання у випадку підозри, що дитина перебуває на території Республіки Польща без нагляду дорослих

ЗАВЖДИ

1. У спілкуванні з дітьми будьте терплячі. Зважайте, що діти, які постраждали від воєнної травми, можуть виявляти страх, гнів, байдужість та виражати інші важкі емоції, які виникають у результаті їхнього переживання.
2. Уважно слухайте дітей і дайте їм відповіді згідно до їх віку та ситуації. Спілкуючись з дитиною, намагайтеся тримати обличчя на одному рівні з обличчям дитини.
3. Запевніть дітей, що, якщо вони відчувають себе незручно через ситуацію, поведінку чи слова, вони можуть сказати вам або призначеній особі (див. Принцип 2 – Втручання) і можуть очікувати відповідної реакції та/або допомоги.
4. Цінуйте та поважайте внесок дітей у проведених заходи, активно залучайте їх та однаково ставтесь до них, незалежно від їхньої статі, сексуальної орієнтації, фізичної форми чи інвалідності, соціального, етнічного, культурного, релігійного статусу та світогляду. Уникайте віддавати перевагу конкретним дітям.
5. Приймаючи рішення щодо дитини, дайте їй знати про це та враховуйте її очікування.
6. Переконайтеся, що ви перебуваєте в зоні зору або чутності інших співробітників і волонтерів, коли ви поймаєте участь у заходах з дітьми. У виняткових і виправданих ситуаціях, коли вам потрібно побути наодинці з дитиною, завжди повідомляйте про це інших співробітників і волонтерів, а також повідомляйте їм, де саме ви будете перебувати з дитиною.
7. Якщо для захисту дитини необхідно відмовитися від правила конфіденційності, поясніть це дитині якомога швидше.
8. Уникайте непотрібного ризику. Працюючи з дітьми, переконайтеся, що обладнання та аксесуари використовуються за призначенням, що оточення є безпечним (зверніть увагу на безпеку вікон і сходів, обмежений доступ до інтенсивних доріг, відкритих водойм тощо)

НІКОЛИ

1. Ви не повинні кричати, соромити, принижувати, ігнорувати чи ображати дитину.
2. Не можна бити, шарпати, штовхати або будь-яким чином порушувати фізичну цілісність дитини.
3. Ви не повинні мати жодних романтичних чи сексуальних стосунків з дитиною або робити невідповідні пропозиції дитині. Це включає коментарі сексуального характеру, жарти, жести та поширення еротичного та порнографічного вмісту у будь-якій формі.
4. Не дозволяється записувати зображення дитини (зйомка, запис голосу, фотографування). Це також стосується дозволу третім особам записувати зображення дітей.
5. Ви не маєте права запрошувати дітей у свою приватну квартиру / будинок або зустрічатися з ними в неробочий час. Сюди також входять контакти з дітьми через приватні канали зв'язку (приватний телефон, електронна пошта, миттєві повідомлення, профілі в соціальних мережах) та надання власної особистої інформації.
6. Ви не повинні пропонувати своїм дітям алкоголь, тютюн або заборонені речовини, а також вживати їх у присутності дітей.
7. Не встановлюйте з дитиною будь-який інший, крім необхідного, фізичний контакт. Особливо це стосується допомоги дитині одягатися і роздягатися, їсти, вмиватися, переодягатися, користуватися туалетом і спати з дитиною в одному ліжку або кімнаті. Переконайтеся, що в виняткових випадках вам допомагає особа з організації/установи. Якщо догляд та гігієнічний догляд за дітьми входить у ваші обов'язки, вам дадуть необхідні вказівки.
8. Якщо ви стали свідком неналежної поведінки зі сторони дорослих чи інших дітей, обов'язково повідомте про це особу відповідальну за організацію/установу та/або дотримуйтесь відповідної процедури втручання.

Додаток 1.

**Декларація про несудимість та
зобов'язання дотримуватися основних
принципів захисту дітей (зразок)**

.....
(місце і дата)

Я, ... власник паспорта/посвідчення особи
№ ....., заявляю, що я не був засуджений за злочин
проти статевої свободи та пристойності і злочинність з застосуванням насильства на шкоду
неповнолітньому і проти мене немає жодного кримінального чи дисциплінарного провадження
з цього приводу.

Я заявляю, що мені відомо про наслідки подання неправдивої декларації.

Крім того, я заявляю, що ознайомлени йз принципами захисту дітей, що діють в .....
..... і зобов'язуюсь їх дотримуватися.

.....
(підпис)

Додаток 2

**Обсяг даних про співробітників /
волонтерів, які необхідно перевірити в
Реєстрі сексуальних злочинців**

Ім'я та прізвище: .....

Дата народження: .....

PESEL: .....

Прізвище при народженні: .....

Ім'я батька: .....

Ім'я матері: .....

Реєстр доступний за адресою: <https://rps.ms.gov.pl/>

Для отримання інформації з реєстру обмеженого доступу необхідно створити профіль організації.

Додаток 3.
**Повідомлення про підозру у скоєнні
злочину (зразок)**

Варшава, дня .....

Лист номер .....

Прокуратура району в .....[1]

Сторона, яка повідомляє: .....

розташована в .....

в особі: .....

адреса для кореспонденції: .....

Повідомлення про підозру у скоєнні злочину

Повідомляю про підозру у скоєнні ..... (ім'я та прізвище підозрюваного)
злочину ..... на шкоду неповнолітньому
..... (ім'я та прізвище, дата народження).

Обґрунтування

Під час виконання ..... (прізвище та ім'я працівника/волонтера)
службових обов'язків щодо неповнолітнього ..... (прізвище, ім'я),
дитина виявила тривожні відомості щодо стосунків з ..... [2].

Подальший опис підозри у вчиненні злочину .....

Враховуючи вищезазначену інформацію, а також благополуччя та безпеку неповнолітнього, прошу порушити провадження у цій справі.

Особа, яка може надати додаткову інформацію – ..... (ім'я, прізвище,
номер телефону, адреса для листування).

Всю кореспонденцію з цього приводу надсилати на адресу кореспонденції з посиланням на номер і номер листу.

.....
(підпис уповноваженої особи)

[1] Повідомлення подати до районної прокуратури за місцем вчинення злочину.

[2] Опис ситуації, що мала місце. Завершувати відповідно до того, що сталося (важливо зазначити, наприклад, коли і де відбулася подія, хто міг це бачити / знати про це, хто міг вчинити злочин).

Додаток 4.

**Зразок заяви до суду про призначення
тимчасового опікуна українській дитині без
супроводу:**

https://www.iustitia.pl/79-informacje/4422-zaktualizowana-wersja-formularza-wniosku-o-ustanowienie-opiekuna-tymczasowego-dla-maloletniego-obywatela-ukrainy#xd_co_f=YWI5ODA1NjAtODgzZS00ODViLTg5NDMtZjk2NzgxNjQzMzg4~

Додаток 5.
**Зразок заяви про перевірку становища
дитини/сім'ї**

.....
(місце, дата)

Центр соціального захисту населення в .....,
(адреса центру соціального захисту, компетентного за місцем проживання/перебування дитини)

Заявник: .....
(ім'я, прізвище та адреса **особи, яка повідомляє / установи, яка повідомляє**)

Стосовно дитини / сім'ї ....., яка проживає за адресою:
..... (дані, що дозволяють ідентифікувати
дитину: ім'я та прізвище, адреса проживання/перебування, дані батьків/опікунів)

Запит на перевірку становища дитини

Прошу перевірити становище неповнолітнього .....
(дані, що дозволяють ідентифікувати дитину, наприклад ім'я та прізвище дитини, імена та прі-
звища батьків/опікунів, адреса проживання/перебування)

шляхом проведення бесіди та надання допомоги дитині у разі загрози її добробуту.

Причина

Опишіть тут тривожні ситуації, чому ми вирішили втрутитися, чому ми вважаємо, що здоров'я
дитини під загрозою. Пам'ятайте, що чим більше інформації ви надасте, тим більше шансів на
ефективне втручання.

Ви можете надати інформацію про людей, які були/є свідками тривожних подій.

.....
підпис заявника